

27. Byliński Stanisław († 1536), kanonik przemyski. *Pol. słown. biogr.* III 170—171.
28. Chrzastowski Piotr h. Kościesza († 1452), bp przemyski. *Pol. słown. biogr.* III 473—474.
- 1946
29. Dziaduski Jan (1496—1559), h. Jelita, bp przemyski. *Pol. słown. biogr.* VI 71—73.
- 1947
30. Eryk z Winsen († 1391), bp przemyski. *Pol. słown. biogr.* VI 292—293.
- 1948
31. Faygiel Franciszek (1777—1836), prałat przemyski. *Pol. słown. biogr.* VI 378—379.
32. Firlej Henryk z Dąbrowicy, h. Lewart, bp przemyski, poznański († 1635). *Pol. słown. biogr.* VI 478.
33. Fischer Karol Józef (1847—1931), sufragan przemyski. *Pol. słown. biogr.* VII 28.
34. Fredro Aleksander Antoni (1674—1734), bp przemyski. *Pol. słown. biogr.* VII 104—105.
35. Fredro Konstanty († 1819), kanonik przemyski. *Pol. słown. biogr.* VII 124.
36. Galant Wojciech (1853—1930), profesor teologii. *Pol. słown. biogr.* VII 219—220.
- 1949
37. Atlas historyczny biskupstw polskich. Przemysł 1949 map. 16 21,5 x 30,5 cm. [Na prawach rękopisu].
Rec.: K u m o r Bolesław ks., „Małop. Studia hist.” R. 1: 1958 z. 1 s. 65—73.
- 1957
38. Początki biskupstwa przemyskiego. *Rocz-i teol.-kan.* T. 3: 1956 z. 2 [wyd.] 1957 s. 129—152. Odb. ss. 23.
39. Z dziejów kultu Maryjnego w diecezji przemyskiej. *Kron. Diec. przem.* R. 43 s. 171—177.
- 1958
40. Różnice między prawem małżeńskim Kościoła Wschodniego a Kodeksem Prawa Kanonicznego. *Pol. sacra.* R. 10 nr 1 s. 253—274.

ALFONS PILORZ

PIERWSZY ZJAZD WŁOSKICH ARCHIWISTÓW KOŚCIELNYCH

Staraniem powstałej ostatnio „Associazione Archivistica Ecclesiastica” (należącej do „Conseil International des Archives”) odbył się w Rzymie, w dniach 5—8 listopada 1957, pierwszy zjazd archiwistów kościelnych, w którym wzięło udział ok. 160 archiwistów ze wszystkich diecezji i zakonów włoskich¹. Pa-

¹ Sprawozdanie opracowano na podstawie informacji zamieszczonych w „Osservatore Romano” (w nrach 257—261, z 6—10 listopada 1957) oraz tekstu przemó-

tronat nad zjazdem objął kard. Eug. Tisserant, dziekan kolegium kardynalskiego i archiwista Świętego Rzymskiego Kościoła.

Prace kongresu poprzedziła audiencja u ojca św. Piusa XII w Castel Gandolfo. Nazajutrz przewodniczący stowarzyszenia ks. Giuseppe Teschitel T. J. odprawił żałobną mszę św. za duszę zmarłego kard. Giovanni Mercatiego, od którego wyszła inicjatywa zorganizowania kongresu. Przemówienie inauguracyjne pt. „Kościół a archiwa” wygłosił patriarcha Wenecji, kard. Angelo G. Roncalli, obecny papież Jan XXIII.

W czasie trzech sesji uczestnicy wysłuchali następujących referatów i sprawozdań: „Zadania i odpowiedzialność archiwisty” (ks. bp Martino Giusti), w którym zwrócono uwagę na fakt, że w odróżnieniu od bibliotek archiwa przechowują materiały niezastąpione, niemożliwe do zrekonstruowania; „Spisy archiwów kościelnych we Włoszech” (prof. Giulio Battelli, sekretarz stowarzyszenia); „Spis dokumentów papieskich z lat 1198—1417” (prof. Alessandro Pratesi); „Archiwa a badania historyczne” (prof. Giulio Battelli), gdzie podkreślono, iż wszystkie archiwa kościelne powinny być dostępne badaczom-historikom oraz, że archiwista kościelny winien w równej mierze służyć Kościołowi, jak nauce; „Dokumentacja jako uzupełnienie archiwów” (O. Ansgario Fallar S. A. C.).

Na końcowym posiedzeniu plenarnym, na którym zabrał głos ks. bp Giuseppe De Luca, wysunięto postulat rozszerzenia stowarzyszenia także na inne kraje, zwoływania podobnych kongresów również w przyszłości (następny w jesieni 1958 r. w Mediolanie) oraz wydawania naukowego kwartalnika jako organu stowarzyszenia.

W programie zjazdu było ponadto zwiedzanie archiwów, gdzie zapoznawano się z nowoczesną techniką konserwatorską. W Tajnym Archiwum Watykańskim oglądano przygotowywaną tam kartotekę bibliograficzną.

W przemówieniu wygłoszonym w Castel Gandolfo do uczestników zjazdu archiwistów Ojciec Święty dał wyraz swemu żywemu zainteresowaniu archiwistyką kościelną oraz zadowoleniu, z jakim śledzi prace „Associazione Archivistica Ecclesiastica”. Następnie omówił obszernie niespożyte zasługi, na polu archiwistyki, kard. Angelo Mercatiego, autora ponad 420 monografii i artykułów. Wśród papieży szczególnie zasłużonych dla archiwistyki dostojny mówca wymienił św. Piusa V, który zatwierdził zarządzenia arcybiskupa mediolańskiego Karola Boromeusza, domagające się sporządzania wszelkich akt kościelnych i zakonnych w trzech egzemplarzach i przesyłania jednej kopii do archiwum biskupiego; Sykstusa V, który poddał myśl zorganizowania centralnego archiwum kościelnego dla całej Italii; Klemensa VIII i Pawła V, którzy na przełomie XVI i XVII w. doprowadzili do powstania tajnego archiwum papieskiego w skrzydle Biblioteki Watykańskiej; Benedykta XIII i wreszcie Leona XIII, który w 1881 r. otworzył tajne archiwum dla naukowców, wierząc, że „historia, badana w swych prawdziwych źródłach, z umysłem pozbawionym namiętności i przesądów, stanowi sama w sobie najwspanialszą apologię Kościoła i papieżstwa”. (Z listu Leona XIII).

wienia pap. Piusa XII pt. *Il sapiente Discorso del Sommo Pontefice per il Convegno degli Archivisti Ecclesiastici*, ogłoszonego w tymże organie (nr 264, z 14 listopada 1957).

Obawy przed wydobyciem na jaw dokumentów rzucających cień na dzieje Kościoła okazały się bezpodstawne: autorytet Kościoła nie tylko nie ucierpiał, ale, wprost przeciwnie, poważnie wzrósł w oczach wielu nie-katolików. W latach, które nastąpiły po 1881 r. zaistniała konieczność połączenia z wspomnianym archiwum watykańskim wszystkich innych archiwów z papieżem związanych (archiwa poszczególnych kongregacji, urzędów kurii papieskiej i trybunałów oraz nabyte przez Stolicę Apostolską archiwa rodzin „papieskich”, takich jak Borghese, Rospigliosi, Boncompagni). Dzięki temu Archiwum Watykańskie stało się potężnym źródłem informacji, służącym powszechnemu rozwojowi wiedzy historycznej. Na zakończenie Ojciec Święty udzielił zebrany apostolskiego błogosławieństwa.